

Bruksela, 27 lutego 2018 r.
Rev1

ZAWIADOMIENIE DLA ZAINTERESOWANYCH STRON

WYSTĄPIENIE ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA Z UE A PRZEPISY UE DOTYCZĄCE OCHRONY KONSUMENTÓW I PRAW PASAŻERÓW

W dniu 29 marca 2017 r. Zjednoczone Królestwo złożyło notyfikację o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej zgodnie z art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej. Oznacza to, że całe unijne prawo pierwotne i wtórne przestanie się stosować do Zjednoczonego Królestwa od dnia 30 marca 2019 r. od godz. 00.00 czasu środkowoeuropejskiego („dzień wystąpienia”), chyba że w ratyfikowanej umowie o wystąpieniu¹ zostanie ustalona inna data². Zjednoczone Królestwo stanie się wtedy „państwem trzecim”³.

Przygotowania do wystąpienia mają zatem znaczenie nie tylko dla UE i władz krajowych, lecz również dla podmiotów prywatnych.

W związku ze znaczną niepewnością, w szczególności co do treści ewentualnej umowy o wystąpieniu, zainteresowanym stronom przypomina się o skutkach prawnych, które trzeba będzie uwzględnić w sytuacji, kiedy Zjednoczone Królestwo stanie się państwem trzecim.

Z zastrzeżeniem postanowień przejściowych, które mogą znaleźć się w ewentualnej umowie o wystąpieniu, od dnia wystąpienia ogólne przepisy UE w dziedzinie prawa konsumenckiego (takie jak dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych⁴, dyrektywa w sprawie praw konsumentów⁵, dyrektywa w sprawie nieuczciwych

¹ Trwają negocjacje ze Zjednoczonym Królestwem zmierzające do zawarcia umowy o wystąpieniu.

² Ponadto, zgodnie z art. 50 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, Rada Europejska, w porozumieniu ze Zjednoczonym Królestwem, może jednomyślnie zdecydować, że Traktaty przestaną być stosowane z późniejszą datą.

³ Państwo trzecie to państwo niebędące członkiem UE.

⁴ Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22).

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

warunków w umowach⁶, dyrektywa w sprawie sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji⁷, dyrektywa w sprawie zorganizowanych podróży⁸ – zob. sekcje 1 i 2 poniżej) oraz przepisy UE dotyczące praw pasażerów (zob. sekcja 3 poniżej) nie będą już mieć zastosowania do Zjednoczonego Królestwa⁹.

Wiąże się to z następującymi konsekwencjami:

1. ZAKUP PRODUKTÓW LUB USŁUG OD PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH Z SIEDZIBĄ W ZJEDNOCZONYM KRÓLESTWIE PRZEZ KONSUMENTÓW Z UE¹⁰

Po dniu wystąpienia konsumenci z UE nadal będą mogli kupować produkty lub usługi od przedsiębiorstw handlowych z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie.

Zgodnie z prawem Unii, jeżeli konsument zawiera umowę z przedsiębiorcą z innego państwa, który w jakikolwiek sposób kieruje swoją działalność handlową do państwa zamieszkania konsumenta, umowa zasadniczo podlega prawu państwa, w którym konsument ma miejsce zwykłego pobytu. Istnieje możliwość dokonania wyboru innego prawa właściwego, ale wybór ten nie może prowadzić do pozbawienia konsumenta ochrony przyznanej mu na podstawie przepisów, których nie można wyłączyć w drodze umowy, na mocy prawa miejsca zwykłego pobytu¹¹. Na tej podstawie sądy UE będą w dalszym ciągu stosować unijne przepisy dotyczące ochrony konsumentów, nawet jeżeli przedsiębiorca znajduje się w Zjednoczonym Królestwie. Dotyczy to w szczególności przepisów określonych w:

- dyrektywie o nieuczciwych praktykach handlowych¹²;

⁶ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29.

⁷ Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji, Dz.U. L 171 z 7.7.1999, s. 12.

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, Dz.U. L 326 z 11.12.2015, s. 1.

⁹ Niniejsze zawiadomienie nie dotyczy szczegółowych przepisów prawa Unii Europejskiej dotyczących handlu elektronicznego, a w szczególności przepisów dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1).

¹⁰ Niniejsze zawiadomienie nie obejmuje innych praktycznych aspektów zakupów transgranicznych w państwach trzecich, np. przepisów UE dotyczących podatku od wartości dodanej, ceł oraz ograniczeń w zakresie przywozu.

¹¹ Art. 6 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I), Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6. Jeżeli chodzi o wyjątki od tej zasady ogólnej, zob. art. 6 ust. 2–4 rozporządzenia (WE) nr 593/2008.

¹² Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”), Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22.

- dyrektywie w sprawie praw konsumentów¹³;
- dyrektywie w sprawie nieuczciwych warunków w umowach¹⁴;
- dyrektywie w sprawie sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji¹⁵;
- dyrektywie w sprawie podawania cen¹⁶ oraz
- dyrektywie w sprawie zorganizowanych podróży¹⁷.

W przypadku konsumenta z UE-27, który podejmie indywidualne działania prawne¹⁸ przed sądem UE-27 przeciwko przedsiębiorcy z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie, wystąpienie nie będzie miało wpływu na ustalenie jurysdykcji krajowej, jeżeli przedsiębiorca kierował swoją działalność do państwa członkowskiego zamieszkania konsumenta¹⁹; w takich przypadkach zastosowanie mają unijne przepisy odnoszące się do jurysdykcji, które to przepisy pozwalają konsumentowi wystąpić z powództwem przeciwko przedsiębiorcy w państwie członkowskim UE-27, w którym konsument ma miejsce zamieszkania, niezależnie od tego, czy przedsiębiorca ma siedzibę w UE, czy w państwie trzecim²⁰. Uznawanie i wykonanie wyroków UE w Zjednoczonym Królestwie i *vice versa* będzie jednak od dnia wystąpienia podlegać przepisom krajowym w UE-27 i w Zjednoczonym Królestwie²¹.

¹³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64

¹⁴ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29.

¹⁵ Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji, Dz.U. L 171 z 7.7.1999, s. 12.

¹⁶ Dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom, Dz.U. L 80 z 18.3.1998, s. 27.

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, Dz.U. L 326 z 11.12.2015, s. 1.

¹⁸ Transgraniczne spory sądowe wszczynane przez konsumentów są stosunkowo rzadkie, uwzględniono je tu jednak w celu przedstawienia pełnego obrazu.

¹⁹ Umowy konsumenckie wchodzące w zakres art. 17 ust. 1 lit. a)–c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1.

²⁰ Art. 18 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1.

²¹ W przypadku procedur i postępowań toczących się w dniu wystąpienia UE dąży do tego, by w umowie o wystąpieniu uzgodnić rozwiązania niektórych potencjalnych sytuacji. Najważniejsze założenia stanowiska UE w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych opublikowano pod adresem: https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-judicial-cooperation-civil-and-commercial-matters_en

Od dnia wystąpienia przepisy Unii zapewniające dostępność pozasądowego rozstrzygnięcia sporów²² i ułatwiające dostęp do internetowych metod rozwiązywania sporów²³ nie będą już mieć zastosowania do Zjednoczonego Królestwa, a unijna platforma internetowego rozstrzygnięcia sporów nie będzie dostępna w odniesieniu do przedsiębiorców z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie.

Jeżeli chodzi o egzekwowanie przepisów przez organy publiczne (np. w celu doprowadzenia do zaprzestania praktyki handlowej), rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”)²⁴ nie będzie już mieć zastosowania do Zjednoczonego Królestwa. Oznacza to, że od dnia wystąpienia organy Zjednoczonego Królestwa nie będą zgodnie z prawem UE zobowiązane do współpracy w przypadku roszczeń transgranicznych.

Od dnia wystąpienia prawo Unii przyznające niektórym „upoważnionym podmiotom”, określanym przez państwa członkowskie UE, legitymację procesową do wnoszenia powództw o zaprzestanie szkodliwych praktyk w innym państwie członkowskim, nie będzie już miało zastosowania do Zjednoczonego Królestwa²⁵.

2. OCHRONA PODRÓŻNYCH W PRZYPADKU NIETYTUŁACALNOŚCI (IMPREZY TURYSTYCZNE)

- Zgodnie z prawem Unii organizatorzy imprez turystycznych prowadzący przedsiębiorstwo na terytorium UE muszą posiadać zabezpieczenie na potrzeby zwrotu wpłat podróży i na potrzeby powrotu podróży do kraju w wyniku niewypłacalności organizatora²⁶. Organizatorzy nieprowadzący przedsiębiorstwa w UE, którzy sprzedają lub oferują do sprzedaży imprezy turystyczne w UE lub którzy w jakikolwiek sposób kierują taką działalność do UE, również są zobowiązani do posiadania takiego zabezpieczenia na wypadek niewypłacalności w każdym państwie członkowskim, w którym prowadzą sprzedaż²⁷. Jeżeli organizator prowadzący przedsiębiorstwo w państwie trzecim nie oferuje jednak imprez turystycznych konsumentom w UE ani nie kieruje swojej działalnością sprzedażowej do UE (sprzedaż pasywna), prawo Unii dotyczące obowiązku posiadania zabezpieczenia na wypadek niewypłacalności nie ma zastosowania.

²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów konsumenckich (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich), Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63.

²³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygnięcia sporów konsumenckich (rozporządzenie w sprawie ODR w sporach konsumenckich), Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 1.

²⁴ Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1.

²⁵ Art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów, Dz.U. L 110 z 1.5.2009, s. 30.

²⁶ Zob. art. 17 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy (UE) 2015/2302.

²⁷ Zob. art. 17 ust. 1 akapit drugi dyrektywy (UE) 2015/2302.

Oznacza to, że w takich przypadkach ochrona na wypadek niewypłacalności zapewniana przez prawo Unii nie będzie mieć zastosowania do niewypłacalności organizatorów prowadzących przedsiębiorstwo w Zjednoczonym Królestwie, jeżeli niewypłacalność miała miejsce od dnia wystąpienia.

- Od dnia wystąpienia prawo Unii przewidujące wzajemne uznawanie ochrony na wypadek niewypłacalności zapewnianej zgodnie z wymogami państwa pochodzenia organizatora nie będzie już miało zastosowania w odniesieniu do ochrony na wypadek niewypłacalności zapewnianej zgodnie z wymogami obowiązującymi w Zjednoczonym Królestwie²⁸. Oznacza to, że od dnia wystąpienia ochrona na wypadek niewypłacalności zapewniana w Zjednoczonym Królestwie nie będzie już spełniać wymogów dotyczących zapewnienia ochrony na wypadek niewypłacalności organizatorów imprez turystycznych zgodnie z art. 17 dyrektywy (UE) 2015/2302.

3. UNIJNE PRAWA PASAŻERÓW

- Pasażerowie linii lotniczych: Od dnia wystąpienia prawo Unii dotyczące praw pasażerów linii lotniczych²⁹ nie będzie już mieć zastosowania do pasażerów wylatujących z portu lotniczego w Zjednoczonym Królestwie do portu lotniczego na terytorium państwa członkowskiego UE-27, chyba że przewoźnik lotniczy wykonujący dany przewóz jest przewoźnikiem unijnym, tzn. koncesji udzieliło mu państwo członkowskie UE-27. Oznacza to, że mimo wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE prawa pasażerów linii lotniczych zapewniane przez prawo Unii wciąż będą mieć zastosowanie do pasażerów wylatujących ze Zjednoczonego Królestwa do portu lotniczego w państwie członkowskim UE-27 lotem obsługiwany przez przewoźnika wspólnotowego. Od dnia wystąpienia prawa pasażerów linii lotniczych zapewniane przez prawo Unii nie będą jednak mieć zastosowania do lotów ze Zjednoczonego Królestwa do UE-27 obsługiwanych przez przewoźników niewspólnotowych.

Od dnia wystąpienia prawo Unii przyznające specjalne prawa osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej podróżującym drogą lotniczą³⁰ nie będzie już mieć zastosowania do osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej korzystających z handlowych przewozów pasażerskich, które to osoby wylatują z portu lotniczego w Zjednoczonym Królestwie, przesiadają się w porcie lotniczym w Zjednoczonym Królestwie lub przylatują do portu lotniczego w Zjednoczonym Królestwie. Niektóre prawa, na przykład prawo do uzyskania pomocy ze strony przewoźnika lotniczego, wciąż będą mieć zastosowanie do pasażerów lotniczych wylatujących z portu lotniczego w Zjednoczonym Królestwie do portu lotniczego

²⁸ Art. 18 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/2302.

²⁹ Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1.

³⁰ Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą, Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1.

w UE-27, o ile przewoźnikiem lotniczym wykonującym przewóz będzie wspólnotowy przewoźnik lotniczy³¹.

- Pasażerowie statków: Od dnia wystąpienia prawo Unii dotyczące praw pasażerów statków³² wciąż będzie mieć zastosowanie do pasażerów, w przypadku których port wejścia na pokład znajduje się w UE-27³³ lub w Zjednoczonym Królestwie, o ile port zejścia z pokładu znajduje się w UE-27, a usługa jest świadczona przez przewoźnika posiadającego siedzibę na terytorium państwa członkowskiego lub oferującego usługi transportu pasażerskiego do państwa członkowskiego lub z państwa członkowskiego („przewoźnik unijny”)³⁴.
- Pasażerowie autobusów i autokarów: Od dnia wystąpienia prawo Unii dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym³⁵ wciąż będzie mieć zastosowanie do pasażerów podróżujących w ramach usług regularnych³⁶ do Zjednoczonego Królestwa lub ze Zjednoczonego Królestwa, jeżeli miejsce, w którym pasażerowie wchodzą na pokład pojazdu lub w którym opuszczają pokład pojazdu, znajduje się w UE-27, a zaplanowana długość trasy, na jakiej świadczona jest usługa, wynosi co najmniej 250 km³⁷.
- Pasażerowie kolei: Od dnia wystąpienia prawo Unii dotyczące praw pasażerów w ruchu kolejowym³⁸ wciąż będzie mieć zastosowanie do kolejowych przewozów pasażerskich na terytorium Unii³⁹, o ile przedsiębiorstwo kolejowe uzyskało licencję zgodnie z art. 17 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego⁴⁰.

³¹ Art. 1 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1107/2006.

³² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową, Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1.

³³ Art. 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1177/2010.

³⁴ Art. 2 ust. 1 lit. b) i art. 3 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 1177/2010. Do pasażerów statków wycieczkowych zastosowanie mają przepisy szczególne, zob. art. 2 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1177/2010.

³⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym, Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1.

³⁶ Do pasażerów podróżujących w ramach usług okazjonalnych zastosowanie mają przepisy szczególne, zob. art. 2 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 181/2011.

³⁷ Art. 2 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 181/2011

³⁸ Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym, Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14.

³⁹ Art. 2 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1371/2007.

⁴⁰ Dz.U. L 343 z 14.12.2012, s. 32.

Ogólne informacje można znaleźć na stronach internetowych Komisji poświęconych ochronie konsumentów (https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/index_pl.htm) i prawom pasażerów (https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/passenger-rights/index_pl.htm). W razie potrzeby na stronach tych będą zamieszczane dodatkowe informacje.

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów
Dyrekcja Generalna ds. Mobilności i Transportu